

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 21C/69/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2222204237
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Madarász
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2023:2222204237.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní pred sudcom JUDr. Róbertom Madarászom, v právnej veci žalobcov: 1. N. E., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., X. U. E., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., X. A. E., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., X. K. M., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., X. G.. G. M., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., zastúpený zákonným zástupcom: žalobcom 4/, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, so sídlom Ádorská ulica 41, Dunajská Streda, 6. C. M., U.. XX.XX.XXXX, R. Q. Z. XXX/X, F. T., spoločne právne zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Pavel Labáth, s. r. o., IČO: 52 003 183, so sídlom Holíčska 3043/13, 851 05 Bratislava - mestská časť Petržalka, proti žalovaným: 1. Y. H., U.. XX.XX.XXXX, R. D. Z. XXX/XX, F. T., právne zastúpený: JUDr. Ladislav Pongrácz, advokát so sídlom Alžbetínske námestie 1203/2, Dunajská Streda, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Danuše Tichá s.r.o., IČO: 52 058 310, so sídlom Nám. M. Benku 6, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, o náhradu nemajetkovej ujmy, takt

rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy 3.500 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 5. rade náhradu nemajetkovej ujmy 1.000 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 6. rade náhradu nemajetkovej ujmy 1.500 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V. Žaloba sa vo zvyšnej časti nároku žalobcov v 1., 3., 5. a v 6. rade zamieta.

VI. Žaloba sa v časti nároku žalobkyne v 2. a v 4. rade zamieta.

VII. Žalobcovia v 1., 3., 5. a v 6. rade majú nárok voči žalovaným v 1. a v 2. rade na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VIII. Žalovaní v 1. a v 2. rade majú nárok voči žalobcom v 2. a v 4. rade na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa svojou žalobou doručenu súdu dňa 28.12.2022 domáhali, aby súd žalovaným uložil povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch žalobkyňi 1. vo výške 30.000,- eur, žalobkyňi 2. vo výške 15.000,- eur, žalobcovi 3. vo výške 10.000,- eur, žalobkyňi 4. vo výške 10.000,- eur, žalobkyňi 5. vo výške 5.000,- eur a žalobkyňi 6. vo výške 5.000,- eur, ako aj náhrady trov konania.

2. Žalobcovia svoju žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX v čase cca 19:40 hod. medzi obcami C. a R. na ceste B. žalovaný 1. viedol osobné motorové vozidlo zn. O. K., EČV: N. XXX I. a v km 3,0 v ostrej ľavotočivej zákrute sa v plnej miere nevenoval vedeniu vozidla a neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam a povahe vozovky, s vozidlo zišiel na trávnatý porast mimo vozovky, kde pravou prednou časťou vozidla narazil do stromu, pričom súčasne došlo k stlačeniu vozidla, následkom čoho došlo k deformácii celej prednej časti vozidla, pričom došlo k úmrtiu spolujazdca G. E., ktorý utrpel závažné poranenia hlavy so zlomeninou spodiny lebečnej, pomliaždením mozgu, zakrvácaním pod plenu mozgovú a do komôr mozgu. ako vodič porušil dôležité povinnosti uložené jej podľa zákona, a to ust. § 4 ods. 1, písm. c), a § 16, ods. 1, písm. a) a § 137, ods. 2, písm. c) Zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na základe uvedeného bol Trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn.: XXT/X/XXXX-XXX, vydaným dňa 04.08.2021 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149, ods. 1,2, písm. c) Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. V čase dopravnej nehody malo osobné motorové vozidlo zn. O. K., Y: N. XXX I. uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2., ktorý už riešil čiastkovo predmetnú vec ako poistnú udalosť, keď vyplatil odškodnenie za náklady spojené s pohrebom zomrelého G. E. a to pod č. D. XXXXXXXXXXXX.

3. Zomrelý G. E. býval pred nehodou v rodinnom dome na ul. Q. XXX/X v F. T. spolu s matkou - žalobkyňou 1., starou matkou - žalobkyňou 2., strýkom- žalobca 3., krstnou matkou - žalobkyňa 4. a sesternicami - žalobkyne 5. a 6.. Jeho otec, G. E. zahynul v roku 2002 pri dopravnej nehode. Takto zostala všetka ťarcha ohľadom výchovy a finančného zabezpečenia na jeho matke, ktorej pomáhali starí rodičia. Zomrelý G. E. navštevoval E. O. Z. H. N. E., učebný odbor kaderník, ktoré však nedokončil. Jeho veľkým koníčkom bola hudba a to ako pasívne, tak aj aktívne. Hudbu počúval celé hodiny a dokonca aj sa sám snažil o skladanie vlastnej hudby, mal na Youtube uverejnenú vlastnú skladbu. Hral na gitaru aj na klavír. Okrem toho sa venoval aj športu, doma trénoval, amatérsky boxoval. Mal veľa priateľov. Bol to veľmi dobrý a slušný chlapec, pomáhal v rodine aj ľuďom v blízkom okolí. Marek bol v podstate stredobodom, miláčikom celej rodiny, všetci ho mali veľmi radi. Pochovaný je na cintoríne v F. T..

4. Úmrtím G. E. pri dopravnej nehode došlo k násilnému, náhlemu a neočakávanému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb pre široký okruh príbuzných. Tragický dopad a najzávažnejší zásah do osobného života malo úmrtie G. pre jeho najbližšiu rodinu. Mimoriadne závažným zásahom do osobného života bola smrť v tom čase jediného dieťaťa, pre matku. Vzťah rodič-dieťa je jeden z absolútne najbližších rodinných a osobných vzťahov a tomu zodpovedá aj intenzita, sila týchto vzťahov. V tomto prípade je zásah do osobnostných práv o to závažnejší, že sa jednalo o mladého človeka (v čase úmrtia mal G. len 16 rokov). Matka sa po jeho smrti psychicky zrútila a bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení U. I., následne v D. U. D. D. H. D.. Aj po prepustení z nemocnice bola v psychiatrickej zdravotnej starostlivosti a musela byť medikovaná, užívala viacero psychiatrických liekov. So stratou jediného syna, obzvlášť s okolnosťami, za akých zahynul, sa stále nevie zmieriť. Odo dňa nehody zle spáva, často plače, nevie sa sústrediť, stále sa k tejto smutnej udalosti vracia, denne na svojho syna myslí. Veľmi často chodí na cintorín, nevie sa vyrovnat' s jeho smrťou a najmä s tragickým spôsobom, akým prišiel o svoj mladý život. Matka (ale aj ostatní členovia rodiny) veľmi ťažko prežívajú obdobie Vianoc a Nového roka, nakoľko práve v tomto čase (XX.XX.) došlo k smrti G.. Vianoce už nikdy nie sú také, ako bývali predtým, pokiaľ G. žil. Protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných, výsostne osobných medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. V dôsledku náhle, nečakanej smrti G. prežívali a dodnes prežívajú pocity hlbokého smútku, úzkosti, zúfalstva. Ich vzťahy so zomrelým G. boli veľmi silné, intenzívne, pomáhali si navzájom pri povinnostiach, starostiach. Žalobcovia tvorili so zomrelým veľmi dobre fungujúce rodinné

spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami. Všetci členovia rodiny boli spolu v podstate každý deň, trávili spolu veľa času, zdieľali spolu radosti aj starosti. G. mal veľmi rád svoje sesternice a ony jeho. Žalobkyňa 6. má dokonca narodeniny v deň jeho smrti. Žalobcovia z dôvodu vzniknutej situácie prežívali/jú emocionálne útrapy. Stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať so zomrelým súkromný život, od jeho smrti sú ochudobnení o zdieľanie prirodzených rodinných vzťahov. Došlo k nezvratnej deštrukcii týchto rodinných aj ľudských väzieb a vzťahov. Žalobcovia stratili člena rodiny, sekundárne sa tieto následky prejavili u nich v rodinnej, osobnej, emocionálnej, ale aj zdravotnej oblasti. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že spôsobený zásah do osobnostných práv žalobcov vyvolal ujmu dlhotrvajúcu, intenzívnu a žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom stratu syna, vnuka, synovca a bratranca môže len zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy.

5. Z dôvodu zavineného protiprávneho konania vinníka predmetnej dopravnej nehody došlo k úmrtiu G. E., syna, synovca, bratranca a vnuka žalobcov. Úmrtím G. E., ku ktorému došlo v dôsledku dopravnej nehody, došlo k škodlivému následku - závažnému, intenzívnemu a dlhodobo trvajúcej zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník. Vzniknutá ujma je v zásade ničím nereparovateľná. Všetci žalobcovia dôvodne pociťujú vzniknutú nemajetkovú ujmu ako ujmu vlastnú.

6. V prípade žalovaného v 1. rade sa jedná o subjektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keďže porušil dôležité povinnosti uložené jej podľa zákona o cestnej premávke, za čo bol odsúdený aj v trestnom konaní. Komerčné poisťovne stále namietali pasívnu vecnú legitimáciu v prípadoch dopravných nehôd so smrteľným následkom a následných žalôb, Najvyšší súd SR v tejto veci vydal rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2018. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

7. Žalovaný v 2. rade sa k žalobe vyjadril vo svojich podaniach v tom zmysle, že spochybnil aktívnu legitimáciu žalobcov 3. až 6., keďže podľa neho nestačí, aby s nebohým žili v jednej domácnosti. Okrem toho tvrdil, že žalobcovia nepreukázali žiadne unikátne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy. Okrem toho je potrebné prihliadnuť aj princíp proporcionality a všeobecnej spravodlivosti voči ostatným pozostalým (už odškodnením), kedy sa nemajetková ujma priznáva v zásade len tým najbližším príbuzným, ako sú rodičia, manželia, deti, výnimočne starým rodičom alebo súrodencom.

8. Žalovaný 2. má tiež za to, že nie je pasívne vecne legitimovaným v predmetnej veci, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu 3Cdo 18/2013, 3 Cdo 176/2012, 4Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 7Cdo 65/2013, 8 Cdo 219/2016, podľa ktorých na nemajetkovú ujmu pozostalých obete dopravnej nehody sa nevzťahuje povinné zmluvné poistenie. Žalovaný 2. ďalej vzniesol námietku premlčania z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby, kedy sa žalobcovia mali dozvedieť o dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX, pričom žalobu na súd podali až dňa 28.12.2022.

9. Žalovaný 2. ďalej uviedol, že nebolo preukázané, že by bol žalovaný 1. zodpovedný v plnom rozsahu za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcov. Skutočnosť, že zo strany žalovaného 1. došlo k porušeniu právnej povinnosti ešte neodôvodňuje ten záver, že by zaviniel vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov. Vo vzťahu k tomu žalovaný 2. poukázal aj na tú skutočnosť, že nebohý G. nebol počas nehody pripútaný bezpečnostnými pásmi. Žalovaný poukázal na to, že z tohto dôvodu znížil aj poisťné plnenie pohrebných nákladov o 25 %, pričom žalobcovia toto zníženie nespochybnili. Okrem toho žalovaný 2. upriamil pozornosť na to, že počas pitvy nebohého bola v zistená prítomnosť etanolu v krvi v koncentrácii 0,05 g/kg, ako aj prítomnosť kanabinoïdov, kofeínu a nikotínu. Napriek tomu, že znalci považovali koncentráciu týchto látok za neaktívnu, napovedá to o spôsobe života nebohého, kedy sa mohol dopúšťať iného neoprávneného konania. Žalovaný 2. tiež namietal, že nebolo preukázané, že by mali žalobcovia nárok na takú výšku nemajetkovej ujmy, ako si to uplatnili v žalobe. Podľa neho je táto výška neprímeraná, nepodložená, ktorá nezohľadňuje všetky okolnosti prípadu. Vo vzťahu k tomu odkázal aj na rôzne rozhodnutia, v ktorých boli v obdobných prípadoch priznávané nižšie sumy z titulu nemajetkovej ujmy pozostalým.

10. Žalovaný 1. sa v predmetnej veci vyjadril tak, že v prvom rade vyslovil svoju úprimnú sústrasť žalobcom, pričom uviedol, že táto tragédia bude preňho nočnou morou, ktorá ho bude sprevádzať počas celého života. Taktiež sa pripojil k námietkam žalovaného 2., avšak poukázal na to, že v zmysle aktuálnej judikatúry je v konaní pasívne vecne legitimovaný aj žalovaný 2..

11. Nariadených pojednávaní sa zúčastňovali len žalobcovia, žalovaní sa zo všetkých pojednávaní ospravedlnili a súhlasili s konaním a rozhodnutím v ich neprítomnosti. Žalobcovia sa na pojednávaní pridržiavali svojich skorších vyjadrení, pričom poukázali na skutočnosť, že skutočnosť, či bol nebohý pripútaný bezpečnostnými pásmi je bezpredmetná, keďže vzhľadom na priebeh dopravnej nehody by k úmrtiu došlo aj v prípade, keby bol nebohý pripútaný.

12. V rámci svojej záverečnej reči sa žalobcovia pridržiavali svojich skorších vyjadrení, pričom upriamili pozornosť na to, že žalobcovia sú jednoduchší ľudia, ktorí nemajú bohatú slovnú zásobu a majú niekedy aj problém sa konkrétne vyjadriť.

13. Žalovaný 2. vo svojom záverečnom vyjadrení zo dňa 14.11.2023 sa pridržiaval k svojim skorším vyjadreniam, pričom zdôraznil, že žalobcovia nepreukázali také konkrétne objektívne okolnosti, ktoré by odôvodňovali aktívnu vecnú legitimáciu žalobcov 3. až 6., prípadne priznanie žalobcami žiadanej nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal aj na to, že zodpovednosť škodcu je obmedzená, alebo vylúčená v takom rozsahu, v akom je dané spoluzavinenie poškodeného. V súvislosti so spoluzavinením nebohého poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/77/2009, podľa ktorého správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj v peniazoch.

14. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, ostatnými vyjadreniami strán, s listinnými dôkazmi - trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. XXT/X/XXXX zo dňa 04.08.2021, úmrtným listom č. XXXXXXXX zo dňa 03.01.2020, listom o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí zo dňa 03.01.2020, rodnými listami žalobkýň 5. a 6., fotodokumentáciou z č. I. 21 až 27, reláciou dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody zo dňa 02.01.2020, oznámením o poistnom plnení zo dňa 15.05.2020, Poistkou č. X XXX XXX XXX, Všeobecnými poistnými podmienkami žalovaného 2., priebežnou prepúšťacou správou zo dňa 16.09.2022, pripojeným spisom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. XXT/X/XXXX, vylúchom žalobcov a zistil tento skutkový stav veci:

15. Vo veci nebolo sporné a vyplývalo to aj z predložených dôkazov, že nebohý G. E., U.. XX.XX.XXXX, bol synom žalobkyne 1., vnukom žalobkyne 2., synovcom žalobcov 3. a 4., bratrancom žalobkýň 5. a 6.. Vo veci tiež nebolo sporné, že dňa XX.XX.XXXX v čase cca 19:40 hod. medzi obcami C. K. R. na ceste B. žalovaný 1. viedol osobné motorové vozidlo zn. O. K., Y.: N. XXX I. a v km 3,0, v ostrej ľavotočivej zákrute sa v plnej miere nevenoval vedeniu vozidla a neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam a povahe vozovky, s vozidlo zišiel na trávnatý porast mimo vozovky, kde pravou prednou časťou vozidla narazil do stromu, pričom súčasne došlo k stlačeniu vozidla, následkom čoho došlo k deformácii celej prednej časti vozidla, pričom došlo k úmrtiu spolujazdca G. E., ktorý utrpel závažné poranenia hlavy so zlomeninou spodiny lebečnej, pomliaždením mozgu, zakrvácaním pod plenu mozgovú a do komôr mozgu.

16. Žalovaný 1. bol za tento skutok uznaný vinným trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. XXT/X/XXXX zo dňa 04.08.2021 zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona, v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. V tomto trestnom rozkaze bolo tiež konštatované, že žalovaný 1. svojim konaním porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 1 a § 137 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

17. Zo spisu Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. XXT/X/XXXX bolo ďalej zistené, že vo vyššie uvedenom vozidle boli okrem nebohého všetci ostatní pripútaný bezpečnostnými pásmi. V dôsledku dopravnej nehody sa zranili aj ostatní spolucestujúci, avšak tieto zranenia u ostatných spolucestujúcich neboli nezlučiteľné so životom.

18. Sporné nebolo ani to, že vozidlo, ktorého prevádzkou bola spôsobená dopravná nehoda je poistené u žalovaného 2.

19. Starému otcovi nebohého vznikli náklady spojené s pohrebom vo výške 1.038,- eur, pričom žalovaný 2. v rámci riešenia tejto poisťnej udalosti mu poukázal sumu 718,75 eur. Skutočne vynaložené náklady boli znížené o štátnu dávku vo výške 79,67 a o spoluvinu v rozsahu 25%.

20. Z výpovede žalobkyne 1. vyplynulo, že v ten večer, keď sa stala dopravná nehoda G. povedal, že ide von, avšak neprišiel a následne volali, že sa stala dopravná nehoda. G. bol jedináčik, bol veľmi dobrý chlapec. Ovládal nemecký aj anglický jazyk. Chcel byť spevákom. Odkedy zomrel neprežívajú ani sviatky, bola dvakrát hospitalizovaná aj na psychiatrii a dodnes užíva lieky. Doteraz má psychické prejavy z dôvodu úmrtia svojho syna, keďže sa jej trasú ruky, nevie spávať a do cintorína chodí každý druhý deň. Odkedy zomrel G. vôbec nemajú sviatky. Jej syn spieval, hral na gitare, mal veľa priateľov. V ten večer žalovaný 1. trúbil, aby prišiel von. Ostatní členovia rodiny mali G. tiež veľmi radi. Jej otec pravdepodobne aj z toho dôvodu dostal infarkt a umrel. So synom žila sama, keďže jeho otec zomrel ešte v čase, keď bola tehotná. S výchovou syna mu pomáhala mama a otec. V izbe, kde syn spával majú jeho fotky a zapálené sviečky.

21. Z výpovede žalobkyne 2., ktorý sa konal v mieste jej bydliska, keďže zo zdravotných dôvodov sa nevedela dostaviť na súd, bolo zistené, že ich vzťah s G. bol veľmi dobrý. Odkedy nie je s nimi je to veľmi zlé. Odkedy im ho zobral žalovaný 1. je im veľmi zle, aj jej manžel dostal z toho infarkt. Ich vzťah bol veľmi dobrý, ak jeho niečo trápilo vždy jej to povedal. Jej sa zveril najviac. Odvtedy nám je veľmi zle. Zobrali im život, aj jej aj manželovi a celej rodine. Každého sa to veľmi dotklo. Jej zdravotný stav sa zhoršil odkedy nie je G.. Sviatky vôbec neprežívajú od G. smrti. Žalovaný 1. im zobral všetko. Neoslavujú Vianoce ani Veľkú noc, sú smutní a plačú. Žalovaný 1. od nich všetko zobral.

22. Žalobca 3. v rámci svojej výpovede uviedol, že nebohého G. považoval skoro za svojho syna. Mali ho veľmi radi. S G. boli spolu 16 rokov odkedy sa narodil, odkedy ho držal na rukách. G. naučil chodiť, bicyklovať sa. Venovali sa matematike, keď chodil na základnú školu. Možno povedať, že suploval rolu jeho otca. Po smrti G. nemá takmer žiadny život, nie sú žiadne sviatky, neustále chodia do cintorína, kde pália sviečky a plačú pri hrobe. Vždy sa pýtajú, prečo sa to muselo stať. G. je pochovaný v F. T. a do cintorína chodia 3-4 krát týždenne. Od jeho smrti sa nezmenili len sviatky, ale aj každý deň. 4 roky už nevedia čo sú to sviatky.

23. Z výpovede žalobkyne 4. súd vyplýva, že od narodenia G. žili spolu, pomáhala žalobkyni v 1. rade v jeho výchove. Mala ho rada, ako svojho vlastného syna, aj jej dcéry ho mali radi, ako vlastného brata. Odkedy sa stala táto nehoda celá rodina to prežíva veľmi ťažko, ako keby boli bez života. G. mali veľmi radi. Od nehody sa aj jej deti učili v škole veľmi ťažko, aj prepadli a to všetko z dôvodu, lebo videli to zlo, čo sa stalo. Je krstná mama G.. V jeho výchove pomáhala celá rodina, keďže ho mali veľmi radi. Ak niečo potreboval vždy mu pomohli, ako aj on, hlavne starým rodičom. Od smrti G. nemajú ani Vianoce, ani Veľkú noc, ani Silvestra a neslávia ani narodeniny staršej dcéry, žalobkyne v 6. rade, keďže má v ten deň narodeniny, kedy sa stala nehoda. Na cintorín chodia každý druhý deň, nosia tam sviečky a kvety.

24. Žalobkyňa 5. vo svojom výsluchu sa vyjadrila tak, že G. bol ako jej brat. Spolu vyrastali. Často chodili von, spievali, hrali na gitare. S G. písali hudbu, hrali sa. Od jeho smrti je každý deň veľmi zlý, bez neho je to veľmi zlé. Keď išiel von vrazil, že neskôr príde. Po jeho smrti musela vyhľadať aj odbornú pomoc.

25. Z výpovede žalobkyne 6. súd zistil, že na G. tiež hľadela ako na brata. Spolu vyrastali v jednom prostredí. Hudba bola ich životom. Hrali na gitare, klavíri a spievali. Na jej 15 narodeniny odišiel s kamarátom a boli dohodnutí, že ak dôjde domov, tak pôjdu osláviť jej narodeniny. Žiaľ sa nevrátil. Po jeho smrti každého od seba odsotila, nechala, aby tá prázdnota ju vtiahla do seba. Nevedela myslieť na nič iné. Letné prázdniny strávila v cintoríne. Potom sa trochu ukludnila, spravila si tetovanie na pamiatku. Snaží sa myslieť naňho s radosťou. Žili život tínedžerov. Každý deň boli spolu. Po jeho smrti sa jej úplne zmenil život. Potrebovala by aj pomoc, avšak nevyhľadala žiadneho lekára. Možno jej to však bolo potrebné. Od jeho smrti neoslavuje narodeniny, ktoré sú XX.XX. Ide vtedy do cintorína. Spomínané tetovanie tvorí anjel a meno G.. V dome majú vystavené fotky a zapálené sviečky.

26. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len ako „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1, 2 a 3 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Podľa § 100 ods. 2 OZ premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka..

29. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz

30. Podľa § 104 OZ pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

31. Podľa § 116 OZ blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

32. Podľa § 420 ods. 1 OZ každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

33. Podľa § 427 ods. 1 a 2 OZ fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

34. Podľa § 428 OZ svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

35. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „ZoPZP“) poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

36. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

37. Podľa § 15 ods. 1 a 2 ZoPZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

38. V predmetnom konaní sa žalobcovia voči žalovaným domáhali nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že žalovaný 1. svojim konaním zapríčinil smrť nebohého G. E., a zasiahol tým do osobnostných práv žalobcov, predovšetkým do práva na súkromie a rodinný život z dôvodu smrti blízkej osoby, keďže došlo k náhlemu a nečakanému pretrhnutiu ich citových väzieb a tým spôsobenie psychickej ujmy pozostalým príbuzným. Predmetom takejto ochrany je osobnosť fyzickej osoby v jej celistvosti, čiastkové osobnostné práva sú preto chránené len v rámci celkovej ochrany osobnosti a výpočet jednotlivých čiastkových osobnostných práv v § 11, ktoré vytvárajú jednotné, základné osobnostné práva, je len demonštratívny. Žalovaný 2. bol poisťiteľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou mala byť spôsobená smrť nebohého.

39. Žalovaný 2. v prvom rade namietal svoju chýbajúcu pasívnu legitímáciu, ale spochybnil aj aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov v 3. až 6. rade. Čo sa týka pasívnej legitímácie žalovaného 2., tu súd poukazuje na rozsiahlu súčasnú judikatúru slovenských súdov (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 - R 61/2018, 3Cdo/230/2017 zo dňa 28.03.2017; uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 16.10.2016), ale aj Súdneho Dvora Európskej únie (Haasová č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013), v ktorých je dopodrobna vysvetlené prečo je žalovaný 2. pasívne legitimovaný v súdnych sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V krátkosti v týchto rozhodnutiach je uvedené, že škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 ZoPZP treba vykladať eurokonformne tak, že táto zahrňuje aj už spomínanú nemajetkovú ujmu pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody. Vzhľadom na uvedené potom súd v súlade s ustálenou judikatúrou dospel k tomu záveru, že žalovaný 2. je v konaní pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 ods. 1 a 2 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP.

40. Ďalej bolo potrebné sa vysporiadať s aktívnou vecnou legitímáciou žalobcov v 3. až 6. rade. Ustanovenie § 11 a nasl. OZ poskytuje právny základ nároku na náhradu imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi neoprávneným zásahom do jeho práva na súkromný a rodinný život vrátane usmrtenia jeho blízkej osoby. Treba zdôrazniť, že žalobcovia si v konaní neuplatňujú nároky na náhradu škody na zdraví, ktorá by u nich bola vyvolaná úmrtím blízkej osoby. Domáhajú sa však nárokov za priamy zásah do ich osobnostných práv, za trvalé obmedzenie ich súkromného a rodinného života (objektívna povaha zásahu v dôsledku smrti blízkej osoby), k čomu došlo nečakaným a šokujúcim úmrtím blízkej osoby s tým, že následok tohto zásahu je trvalý a nenapraviteľný. Súd v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou zapríčinenou žalovaným 1. odkazuje na konštantnú judikatúru a prax súdov, ktorá v príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla ustálila aj vznik nemajetkovej ujmy pozostalým podľa ust. § 11 a § 13 OZ (viď rozhodnutia NS SR napr. sp. zn. 6Cdo/216/2017 z 27.2.2018, sp. zn. 2Cdo 164/2011, sp. zn. 1Cdo 523/2015, sp. zn. 3Cdo/228/2012).

41. V súvislosti s otázkou, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 11 a § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka súd poukazuje na to, že pri nárokoch za objektívny zásah do osobnostných práv a za trvalé obmedzenie súkromného a rodinného života v dôsledku smrti blízkej osoby (pojem blízka osoba používa aj vyššie uvedená judikatúra najvyšších súdnych autorít, ako aj judikatúra Súdneho dvora Európskej únie) je rozhodujúci faktický vzťah medzi oprávnenou osobou a zosnulou blízkou osobou, pričom rodinný / príbuzenský pomer, resp. pomer obdobný rodinnému, resp. príbuzenskému pomeru tu treba skúmať so zreteľom na skutočnosť, ktorá určuje vznik vzťahu medzi týmito osobami (v tomto prípade vzťah osôb, ktoré sú rodinnými príslušníkmi obete dopravnej nehode a žili spolu v jednej domácnosti), ako aj na to, či jedna osoba ujmu, ktorú utrpela druhá osoba v tomto vzťahu, dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu (primerane podľa § 116 OZ). Záver o uvedenom je vecou posúdenia konkrétneho prípadu a nedá sa to úplne zovšeobecniť. V danom prípade bol faktický blízky vzťah žalobcov 3. až 6. a nebohého G. E. daný tým, že nebohý žil od narodenia v spoločnej domácnosti so žalobcami 3. a 4., ktorí sa čiastočne podieľali na jeho výchove a navzájom si aj pomáhali. Čo sa týka žalobkýň 5. a 6. tu súd poukazuje na to, že ony s nebohým taktiež vyrastali spolu v jednej domácnosti, pričom tak trávili spolu väčšinu svojho voľného času, pričom sa venovali najmä hudbe. Tento faktický stav preto súd považoval za taký stav, ktorý je plne porovnateľný s príbuzenským vzťahom žalobkýň 1. a 2. s nebohým (priame príbuzné nebohého) na účely uplatnenia nároku podľa § 11 a § 13 OZ, keďže aj žalobcovia 3. až 6. tu nepochybne dôvodne pociťovali ujmu, ktorú utrpel nebohý G. E., ako vlastnú ujmu. Týmto mal súd preukázanú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov 3. až 6. v konaní.

42. Základnými predpokladmi pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 OZ je protiprávny zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, existencia ujmy a príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnostnej sféry a existencie ujmy. Ak zásah súčasne zasiahol osobnostné práva viacerých fyzických osôb, každá z postihnutých osôb má právo domáhať sa ochrany. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Závažnosť ujmy treba posudzovať aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase

vnímala aj každá iná fyzická osoba. V prípade nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ mieru zásahu do osobnostných práv posudzuje výlučne súd.

43. Čo sa týka protiprávneho zásahu, ustanovenie § 11 OZ obsahuje generálnu klauzulu ochrany osobnosti. V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremlčateľné. Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 OZ, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

44. Súd v tomto smere poukazuje na to, že v predmetnom konaní nebolo sporné, že sa stala dopravná nehoda, v ktorej zomrel nebohý G. E.. Za spôsobenie tejto dopravnej nehody a následnej smrti nebohého bol za tento skutok odsúdený žalovaný 1. trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda XXT/X/XXXX zo dňa 04.08.2021. Keďže súd v civilnom sporovom konaní je v zmysle § 193 Civilného sporového poriadku viazaný rozhodnutím súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal, je v tomto konaní nepochybné, že dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej zomrel nebohý G. E. zavinil, hoci nedbanlivostne žalovaný 1. porušením ustanovení zákona o cestnej premávke. Tým pádom možno ustáliť, že prvá podmienka - protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov - bola splnená, keďže ich blízka osoba bola usmrtená nezákonným spôsobom.

45. Druhým predpokladom na priznanie nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch je, existencia ujmy, t. j. zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Toto zníženie sa však ako bolo už uvedené aj vyššie sa musí javiť ako objektívne a nestačí subjektívny pocit na strane oprávnenej osoby. Na základe toho súd osobitne preskúmal vzťah jednotlivých žalobcov a nebohého, či medzi nimi boli faktické a citové vzťahy takej intenzity, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na ich strane. Nároky, ktoré totiž môže ohrozená alebo poškodená fyzická osoba uplatňovať v zmysle § 13 OZ sú rôzne. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), výslovne prípustný je aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktorá nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia, so satisfakčnou povahou, najčastejšie vo forme ospravedlnenia. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí.

46. Súkromným životom možno rozumieť určitý okruh, v rámci ktorého môže jednotliviec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne, má právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi. Súčasťou práva na súkromie, je právo na rodinný život. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život a zdravie jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom do práva na súkromie a rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. utrpí citovú (emocionálnu) ujmu. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

47. Na základe toho súd dospel k záveru, že podmienka takej závažnej ujmy, sú splnené len u žalobcov 1., 3., 5. a 6., kedy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorých ako blízke osoby (k tomu zdôvodnenie vid' v odsekoch 39. a 40.) mala významne táto udalosť zasiahnuť. Len u nich môže byť daný nárok na odškodnenie titulom nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu závažného zásahu do ich súkromia a rodinného života. V prípade žalobkyne 1. ide nesporne o matku nebohého, pričom súd poukazuje na skutočnosť, že nebohý bol jej jediným dieťaťom, ako aj na tú, že vzhľadom na vek nebohého, ktorý mal v čase nehody 16 rokov, možno jednoznačne konštatovať, že žalobkyňa 1. ešte aj v čase jeho smrti zabezpečovala jeho starostlivosť a výchovu. Z objektívneho hľadiska možno jednoznačne ustáliť, že žalobkyňa 1. ako matka nebohého utrpela azda najťažšiu citovú ujmu, kedy stratila svojho jediného syna, pričom všeobecne vzťah rodiča a dieťaťa sa považuje jedným z najbližších citových väzieb, najmä kým rodičia zabezpečujú aj starostlivosť svojich maloletých detí, a ich pretrhnutím sa rodičovi podstatne zmení doterajší život, pričom z výsluchu matky je pre súd nepochybné, že smrťou svojho jediného dieťaťa utrpela závažnú citovú ujmu. Puto medzi rodičom a dieťaťom je totiž putom natoľko silným, že ho nemožno celkom pretrhnúť.

48. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že vzťah žalobcu 3. s nebohým mohol mať z objektívneho hľadiska tiež takú intenzitu, z ktorého je možné ustáliť závažný zásah do osobnostných práv žalobcu 3., keďže žalobca 3., ktorý bol strýkom nebohého, fakticky suploval rolu otca nebohého, keď s ním žil v spoločnej domácnosti odkedy ho držal v rukách po jeho narodení, učil nebohého chodiť, bicyklovať sa a počas základnej školy mu pomáhal s učením. S nebohým boli vždy spolu a po smrti nebohého sa jeho život veľmi zmenil, keďže odvtedy nemá takmer žiadny život, nie sú žiadne sviatky, neustále chodia do cintorína, kde pália sviečky a plačú pri hrobe.

49. Pri žalobkyniach 5. a 6. súd tiež skonštatoval, že mohlo dôjsť k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, keďže s nebohým vyrastali spoločne v jednej domácnosti ako jeho sesternice, skoro všetok voľného času trávili spolu, a intenzívne sa venovali najmä hudbe, kedy spoločne hrali na gitare, klavíri, spievali a taktiež komponovali aj vlastnú hudbu. Po smrti nebohého sa ich život ohromne zmenil, najmä u žalobkyne 6., ktorá bola aj rovesničkou nebohého, pričom jej narodeniny sú v deň smrti nebohého, a preto o to viac prežívala jeho stratu. Po smrti nebohého trávila veľa času pri jeho hrobe, a ťažko sa zo smútku spamätávala. Na pamiatku nebohého si nechala spraviť aj tetovanie.

50. V prípade žalobkýň 2. a 4. súd nezistil žiadne také konkrétne okolnosti, ktoré by z objektívneho hľadiska odôvodňovali záver, že aj na ich strane došlo k tak závažnému zásahu do ich osobnostných práv, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z ich strany došlo len k všeobecnému tvrdeniu, že pomáhali s výchovou nebohého a mali ho veľmi radi, pričom si v rámci rodiny navzájom vždy pomáhali a že od smrti nebohého neslávia žiadne sviatky a neustále navštevujú cintorín, kde je nebohý pochovaný. Podľa názoru súdu takto uvádzané všeobecné tvrdenia nepreukazujú, že aj ich vzťah s nebohým bol takej intenzity, ako u ostatných žalobcov a z toho dôvodu súd voči nim žalobu zamietol. Na tomto mieste súd tiež poukazuje na skutočnosť, že žalovaný 1. okrem iného vo svojom podaní zo dňa 24.03.2023 vyjadril rodine nebohého úprimnú ľútosť a sústrasť za spôsobenú tragédiu. Aj s poukazom na túto skutočnosť, súd je toho názoru, že v prípade žalobkýň 2. a 4., je vzhľadom na ich vzťah s nebohým a všetky okolnosti prípadu (vid' odseky 54. až 57.) postačujúca aj táto forma morálnej satisfakcie, ktorá je dostatočná, a z toho dôvodu u žalobkýň 2. a 4. nevznikol nárok na nemajetkovú ujmu v peniazoch a voči nim súd žalobu zamietol.

51. Tretím predpokladom je príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom a znížením dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Z vyššie uvedených skutočností možno jednoznačne ustáliť, že uvedené protiprávne konanie žalovaného 1. bolo objektívne spôsobilé zasiahnuť a aj skutočne zasiahlo do osobnostných práv žalobcov (práva na súkromie a rodinný život) tým, že usmrtením došlo k deštrukcii blízkych vzťahov medzi žalobcami a nebohým, ktoré v rámci súkromného života žalobcov dosahovali určitú intenzitu a vykazovali určité ďalšie charakteristiky, pričom tento zásah bol tiež objektívne spôsobilý spôsobiť žalobcom nemajetkovú ujmu podľa ust. § 13 ods. 2 a 3 OZ. Na túto príčinnú súvislosť tiež dáva odpoveď aj judikatúra uvedená v odseku 36. a 37., podľa ktorej zo zákonného zmluvného poistenia zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla možno odškodniť aj pozostalé blízke osoby obeť, ktorá zomrela v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou poisteného motorového vozidla, pričom bolo nepochybné preukázané, že do osobnostných práv žalobcov bolo zasiahnuté práve tým, že bola prevádzkou motorového vozidla spôsobená smrť ich blízkej osobe.

52. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žalovaný 1. za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcov zodpovedá jednak podľa § 420 ods. 1 OZ ako vodič, ktorý dopravnú nehodu zavinil porušením právnych predpisov (viď trestný rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. XXT/X/XXXX zo dňa 04.08.2021), a jednak podľa § 427 ods. 1 OZ ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Skutočnosť, že žalovaný 1. bol prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená smrť, bola v konaní nesporná, pričom nesporné bolo aj to, že žalovaný 1. uzavrel so žalovaným 2. poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tohto motorového vozidla v zmysle ZoPZP. Vzhľadom na objektívne koncipovanú zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla (§ 428 OZ) sa prevádzkovateľ môže zbaviť tejto zodpovednosti, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Táto situácia sa však nedá použiť na tento prípad, keďže ako to bolo uvedené aj vyššie, žalovaný 1. porušil viacero ustanovenia zákona o cestnej premávke, čiže nevynaložil všetké úsilie na to, aby predišiel dopravnej nehode. Z toho dôvodu námietka žalovaného 2. o preukázaní zodpovednosti žalovaného 1. za spôsobenie nemajetkovej ujmy je bezpredmetná, keďže zodpovednosť žalovaného 1. ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorým bola spôsobená nemajetková ujma, má objektívnu povahu, pričom v konaní žalovaný nepreukázali také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vyvinenie žalovaného 1.. Vzhľadom na takto ustálenú zodpovednosť žalovaného 1., ako aj na skutočnosť, že žalovaný 2. je poisťovateľom žalovaného 1., žalobcovia v zmysle § 15 ZoPZP si môžu svoj nárok uplatňovať aj voči žalovanému (k tomu pozri aj odsek 39 o pasívnej legitimácii žalovaného 2.).

53. Uplatnený nárok na primerane vysoké finančné zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu, ktorý je súčasťou práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a mena a na ochranu súkromného a rodinného života musí dostatočne odrážať intenzitu zásahu do týchto práv, inak dochádza k porušeniu práv garantovaných čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.) a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Základným zmyslom náhrady je zmysel satisfakčný. Okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane poškodeného, môžu byť podľa rozvíjajúce sa doktríny najmä a) intenzita vzťahu medzi žalobcami a poškodeným, b) vek poškodeného, c) otázka hmotnej závislosti medzi žalobcami, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomných vzťahov medzi žalobcami kľúčová. Všeobecné okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), sú postoj škodcu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, jeho majetkové pomery a miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia poškodeného. Postoj škodcu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť.

54. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.

55. Ako bolo uvedené aj v odsekoch 45. až 49., závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 1., 3., 5. a 6. v danom prípade opodstatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Smrť blízkej osoby je ťažkým a nereparovateľným zásahom do práv na súkromie a rodinný život najbližších pozostalých, došlo k nenahraditeľnej emocionálnej strate a narušeniu ich silných rodinných väzieb. Ide ale o zásah jednorazový, ktorý sa v priebehu času zmierňuje. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná, nie je možné ani vyčísliť nemajetkovú ujmu, ktorá bola spôsobená žalobcom 1., 3., 5. a 6., je možné iba poskytnúť určitú satisfakciu, resp. zadosťučinenie, ktoré iba sčasti dokáže vzniknutú nemajetkovú ujmu

zmierniť, nedokáže ju však reparaovať v celom rozsahu, to je nemožné. Okrem toho súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal aj zo vzájomných vzťahov medzi žalobcami 1., 3., 5. a 6., ktoré súd opísané v odsekoch 47. až 49.. Žalobcovia síce poukazovali aj na to, že od smrti trpia rôznymi zdravotnými problémami, najmä psychickej povahy, ale tieto tvrdenia počas konania nepreukázali žiadnymi relevantnými lekáorskými správami, a tým pádom súd tieto okolnosti nebral do úvahy.

56. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v peniazoch zohľadnil aj okolnosti za ktorých došlo k protiprávnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, a to predovšetkým tie, že protiprávny zásah žalovaného 1. vykazovali znaky nedbanlivostného trestného činu, za ktorý bol žalovaný 1. aj odsúdený vyššie uvedeným trestným rozkazom. Na tomto mieste je však potrebné poukázať aj na to, že súd musel zohľadniť aj určitú mieru spoluzavinenia nebohého, keďže bolo ustálené, že v čase dopravnej nehody, nebohý nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Táto skutočnosť však nevylučuje zodpovednosť žalovaného 1., naopak, súd je toho názoru, že žalovaný 1. nesie vyššiu mieru zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov, keďže ako bolo preukázané aj vyššie, žalovaný 1. porušil viaceré ustanovenia zákona o cestnej premávke a tým spôsobil dopravnú nehodu. Nebohý síce taktiež porušil povinnosť pripútať sa bezpečnostnými pásmi, avšak bez porušenia povinností žalovaným 1. by nemuselo dospieť k dopravnej nehode, pričom sa už nikdy nedozvieme, či by v prípade pripútania nebohého bezpečnostnými pásmi mohlo dôjsť k odvráteniu tohto fatálneho následku. Na základ toho je potrebné ustáliť, že žalovaný 1. je ten, ktorý prevažne nesie zodpovednosť za vzniknutú ujmu žalobcov, avšak je potrebné prihliadnuť aj na uvedené spoluzavinenie nebohého pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalé blízke osoby.

57. Súd sa však nestotožnil s argumentom žalovaného 2., že skutočnosť, že počas pitvy sa v krvi nebohého našli stopy návykových látok, napovedá o spôsobe života nebohého, ktorý sa mohol dopúšťať iného neoprávneného konania, keďže znalci považovali koncentráciu týchto látok za neaktívnu, pričom nebolo preukázané, či išlo o jednorazové vybočenie mladého človeka, alebo o sústavné užívanie týchto návykových látok. Preto túto okolnosť súd považoval za irelevantnú s pohľadom posúdenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov a bližšie sa s ňou nezaoberal..

58. Ďalej bolo potrebné brať zreteľ aj na osobu škodcu, teda žalovaného 1. a jeho správanie, kedy v prípade nebohého išlo o jeho blízkeho kamaráta, pričom žalovaný 1. svoj čin úprimne oľutoval a rodine nebohého vyjadril svoju úprimnú sústrasť, ktorá však podľa názoru súdu v prípade žalobcov 1., 3., 5. a 6. predstavuje nedostatočnú satisfakciu za zásah do ich osobnostných práv. Taktiež je potrebné poukázať na to, že žalovaný 1. v súčasnosti nie je zamestnaný a nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch totiž nemá slúžiť na obohatenia pozostalých, ale má vyvážiť, zmierniť zásah do ich osobnostných práv. Súd však zohľadnil aj tú skutočnosť, že žalovaný 1. je stále v produktívnom veku, kedy môže vlastnou silou a činnosťou nadobúdať majetok, pričom aj to, že v konaní vystupuje aj žalovaný 2., ako poisťovateľ žalovaného 1..

59. Súd taktiež vychádzal aj z rozhodnutí všeobecných súdov SR v obdobných veciach na základe princípu právnej istoty, kedy v porovnateľných veciach je potrebné rozhodovať rovnako, aby v rozhodnutiach existoval vzťah priamej úmery medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Za podobné prípady možno označiť napr. rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 17C/19/2011 - 119 zo dňa 17.05.2013, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/89/2013 zo dňa 26.06.2014, kedy bola priznaná nemajetková ujma v peniazoch rodičom za smrť 26 ročného nepripútaného spolujazdca pri dopravnej nehode vo výške 10.000,- eur; rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 6C/51/2014-163 zo dňa 13.11.2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/243/2015 zo dňa 22.03.2016, kedy bola priznaná nemajetková ujma v peniazoch rodičom za smrť nepripútaného spolujazdca pri dopravnej nehode vo výške 10.000,- eur a jeho bratovi vo výške 5.000,- eur; rozsudok Okresného súdu Revúca, č.k. 4C/1/2018-265 zo dňa 21.03.2019 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/150/2019 zo dňa 16.01.2020, kedy bola priznaná nemajetková ujma v peniazoch matke za smrť nepripútananej maloletej dcéry pri dopravnej nehode vo výške 10.000,- eur.

60. Žalobkyňa 1. si uplatnila peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur, žalobca 3. vo výške 10.000,- eur, žalobkyne 5. a 6. vo výške 5.000,- eur. Súd pri určení výšky náhrady vychádzal aj z už priznaných náhrad nemajetkovej ujmy podľa ustanovení o ochrane osobnosti v obdobných sporoch

(odsek 57.) a pri zohľadnení všetkých relevantných okolností daného prípadu (viď odseky odôvodnenia 47. až 49. a 54. až 57.) súd považoval za primeranú náhradu pre žalobkyňu 1. sumu 10.000 eur, pre žalobcu 3. sumu 3.500,- eur, pre žalobkyňu 5. sumu 1.000,- eur a pre žalobkyňu 6. sumu 1.500 eur, ktoré sumy predstavujú naplnenie požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobcov, dostatočne zohľadňujú neodstrániteľný následok v podobe smrti ich blízkej osoby a dôsledky, ktoré táto strata u nich a v ich súkromnom a rodinnom živote vyvolala. Súd tiež pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch pri žalobcoch 3., 5. a 6. zobral do úvahy aj to, že títo neboli najbližšími príbuznými nebohého, avšak v odsekoch uvedených vyššie nepochybne ustálil, že išlo o jeho blízke osoby. Pri žalobkyniach 5. a 6. bolo tiež posudzované to, že žalobkyňa 6. bola rovesníčkou nebohého a z výsluchu týchto žalobkýň súd mal dojem, že puto žalobkyne 6. s nebohým bolo o niečo silnejšie, ako u žalobkyne 5., ktorá bola o niekoľko rokov mladšia, než nebohý. Z vyššie uvedených dôvodov zároveň súd nároky žalobcov 1., 3., 5. a 6. prevyšujúce priznanú nemajetkovú ujmu v peniazoch zamietol.

61. Súd tiež poukazuje na to, že celková výška náhrady nemajetkovej ujmy (16.000 eur) nepôsobí likvidačne, a to už aj vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný 1. je poistený a k plneniu bola ako žalovaný 2. zaviazaná so žalovaným 1. aj poisťovňa, s tým že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (medzi žalovanými nevzniklo nerozlučné spoločenstvo, ale len pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov). Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy bolo potrebné tiež vnímať v kontexte ekvivalencie finančného plnenia vo vzťahu k cenovým reláciám v súčasnej dobe, v porovnaní so spôsobenými následkami žalobcom (čomu zodpovedá záver Európskeho súdu pre ľudského práva v Štrasburgu, že je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine). Žiadna suma priznaná súdom preto nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je však aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom je podľa súdu v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie.

62. Na záver súd tiež dodáva, že žalovaní v konaní tiež vzniesli námietku premlčania. Žalovaný 2. túto námietku odôvodnil tvrdením, že keďže judikatúra „pretransformovala“ inštitút náhrady nemajetkovej ujmy na škodu, je potrebné aplikovať na ňu všetky právne ustanovenia upravujúce inštitút „škody“, t. j. tiež ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2. mal za to, že nárok žalobcov je premlčaný, keďže k vzniku škody došlo dňa 29.12.2019, o ktorom boli žalobcovia bezprostredne informovaní a žaloba bola podaná až 28.12.2022, teda po uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Tento právny názor však nie je správny. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci je jedným z prostriedkov zabezpečenia osobných (osobnostných) práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, sa svojou povahou zreteľne odlišuje od týchto osobných (osobnostných) práv.. Inštitút nemajetkovej ujmy upravený v slovenskom vnútroštátnom práve ustanovením § 13 OZ bol na základe povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva ako celok zahrnutý pod pojem „škoda“ podľa zákona o PZP. Ide teda o rozšírenie pôsobnosti „škody“ podľa § 4 zákona o PZP, nie o transformovanie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka na škodu podľa § 420 a nasl. OZ. Zatiaľ čo na právo na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka sa vzťahuje ustanovenie § 106 OZ, a teda subjektívna dvojročná premlčacia lehota, na právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ sa aplikuje právna úprava premlčania z vyplývajúca z ustanovenia § 101 OZ (ktorá má charakter *lex generalis*), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy. V prejednávanej veci začala všeobecná trojročná premlčacia lehota plynúť 29.12.2019 a uplynula by 29.12.2022. Keďže na súd bola žaloba podaná dňa 28.12.2022, t. j. v premlčacej dobe, námietka premlčania je v danej veci nedôvodná.

63. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako *lex specialis* vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (ak výška plnenia závisela od úvahy súdu, prípadne znaleckého posudku). Zásadu úspechu vo veci je treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Nebolo by preto spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov,

aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porov. nález ÚS ČR sp.zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Tento právny názor súdu, ako posudzovať úspech v konaniach ak výška plnenia nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu, potvrdzuje aj tá skutočnosť, že sa to premietlo i do vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, konkrétne do ust. § 10 ods. 8 vyhlášky, v ktorom sa určuje výška tarifnej odmeny za úkon právnej služby bez ohľadu na výšku požadovanej nemajetkovej ujmy. Preto pokiaľ súd uznal základ nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobca má právo na náhradu trov konania vo výške 100%.

64. Z toho dôvodu súd v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP priznal žalobcom 1., 3., 5. a 6., ako úspešným žalobcom čo do základu nároku vo veci samej, nárok voči žalovaným 1. a 2. na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

65. Žalovaní, ktorí však mali vo veci plný úspech voči žalobkyniam 2. a 4., keďže súd žalobu voči nim zamietol v plnom rozsahu, vzniklo v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP právo na plnú náhradu trov konania potrebných na účelné uplatnenie svojho nároku voči žalobkyniam 2. a 4.. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Dunajská Streda.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. V odvolaní sa popri uvedených všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa z.č. 233/95 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.